

Březen 2026 - číslo 03

ZPRAVODAJ

Asociace škol kritické infrastruktury

Březen 2026

**VZDĚLÁVEJTE BEZPEČNOST, CHRAŇTE BUDOUCNOST!
EDUCARE SECURITATEM, CUSTODIRE FUTURUM!**

ISSN 3029-6749

Vítejte v našem světě © ASKI ...

Vydavatel:

Asociace škol kritické infrastruktury

Revoluční 981, 661 01 Tišnov

Číslo ročníku: 3 (březen)

Rok vydání: 2026

Počet stran: 44

Zpravodaj ASKI © 2025 by **Asociace škol kritické infrastruktury, z.s.** is licensed under **Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International**

Všechna práva vyhrazena

E-mail: info@aski.cz

www.aski.cz

Redakční rada

PhDr. Mgr. Dušan Kalášek, MBA

Ing. František Vlach, Ph.D., MBA, LL.M.

Bc. Radka Slavíková, MBA

Webarchivováno
Národní knihovnou
ČR

ISSN 3029-6749

info@aski.cz

+420 731086676

Revoluční 981, 666 01 Tišnov

www.aski.cz

OBSAH

Březen 2026 jako období rozšiřování spolupráce a potvrzení směru	4
<i>PhDr. Mgr. Dušan Kalášek, MBA</i>	
MBA program, kde se z manažerů, personalistů i ředitelů stávají skuteční lídři	7
<i>Mgr. Bc. Marianna Kubušová, MBA, lektor ASKI</i>	
Důvěra veřejnosti jako klíčový předpoklad bezpečnostní politiky	8
<i>Josef Myslín, katedra bezpečnostních studií CEVRO Univerzity</i>	
I to nejmenší dítě může umět přivolat pomoc – řešení nese název CHYTRÁ TROJKA. 15	15
<i>Radek Fiala, ředitel a autor projektu</i>	
Když firmy smysluplně pomáhají v krizové přípravě – projekt ADOPTUJ ŠKOLKU	17
<i>Radek Fiala, ředitel a autor projektu</i>	
Potenciální faktory zvyšující povědomí o fyzické bezpečnosti měkkých cílů.....	19
<i>Barbora Jurenová, studentka vysoké školy AMBIS</i>	
Moderní hrozby digitální identity: Klonování hlasu, vishing a spoofing	23
<i>Anna Budská, studentka vysoké školy Ambis</i>	
Probační a mediační služba.....	26
<i>Filip Janda, student vysoké školy Ambis</i>	
Sociální práce za mřížemi: zkušenosti z Věznice Rýnovice	29
<i>Zuzana Valtrová, studentka vysoké školy Ambis</i>	
Když jeden přešlap nestačí, proč se část mladistvých vrací ke kriminalitě	32
<i>Jana Lišková, studentka vysoké školy AMBIS</i>	
Specifické skupiny odsouzených	35
<i>Jakub Vrabec, student vysoké školy Ambis</i>	
Odborní zaměstnanci ve výkonu trestu odnětí svobody a jejich role při práci s odsouzenými	38
<i>Irena Romanová, studentka vysoké školy Ambis</i>	
Úloha sociálního kurátora při práci s osobami po výkonu trestu.....	41
<i>Barbora Votrubová, studentka vysoké školy Ambis</i>	

Březen 2026 jako období rozšiřování spolupráce a potvrzení směru

PhDr. Mgr. Dušan Kalášek, MBA

Vážení členové ASKI, kolegyně a kolegové, partneři,

třetí číslo letošního ročníku přichází v období, kdy se ukazuje, že nastavený směr není náhodný. Období od 25. února do 25. března 2026 bylo ve znamení propojování, rozšiřování spolupráce a konkrétních výstupů, které potvrzují, že ASKI postupně přechází z fáze budování do fáze systematického rozvoje.

Bezpečnost začíná už v mateřských školách

Jedním z důležitých témat tohoto období bylo jednání o možnostech spolupráce v oblasti bezpečnosti dětí v mateřských školách. Program **CHYTRÁ TROJKA** představuje praktický přístup k tomu, jak děti v předškolním věku naučit reagovat v mimořádné situaci – jednoduše, srozumitelně a bez zbytečného stresu.

Program stojí na jednoduchém principu: dítě si uvědomí situaci, přivolá pomoc a dokáže popsat, co se děje. Využívá přitom i práci s telefonem v nouzovém režimu a orientuje se na jediné číslo – 150, které je pro děti snadno zapamatovatelné.

Na tento koncept navazuje projekt **Adoptuj školku**, který propojuje mateřské školy s firmami ochotnými podpořit vzdělávání v oblasti bezpečnosti. Firmy tak mohou prostřednictvím svých aktivit smysluplně přispět k ochraně dětí ve svém regionu, zatímco školky získávají přístup k programu bez finanční zátěže.

Téma bezpečnosti dětí vnímáme jako přirozenou součást širšího konceptu odolnosti společnosti. Pokud má být bezpečnost skutečně funkční, musí začínat už u těch nejmladších.

Pokračování vzdělávání a završení další etapy

Na přelomu února a března pokračovala výuka programu **LL.M. Ochrana dat a správa informační bezpečnosti**, který dlouhodobě reaguje na rostoucí potřebu odborníků schopných propojit právní a technologické aspekty bezpečnosti.

Zásadním momentem bylo konání **závěrečných zkoušek a promoci programu MBA Manažer kybernetické bezpečnosti** dne 8. března 2026. Tento okamžik opět potvrdil, že vzdělávání v oblasti kritické infrastruktury a kybernetické bezpečnosti není jen teoretickou disciplínou, ale konkrétní přípravou odborníků pro praxi.

ASKI tak dále naplňuje roli mezinárodně certifikované vzdělávací organizace, která systematicky připravuje odborníky schopné reagovat na aktuální bezpečnostní výzvy.

Rozšiřování členské základny a odborného zázemí

V tomto období došlo také k rozšíření členské základny ASKI. Společnost **avando s.r.o.** se oficiálně stala členem asociace a následně byla podepsána i spolupráce se společností **BOZP Helping**.

Tyto kroky nejsou jen formální. Každý nový partner přináší do ASKI odbornou zkušenost, praxi a konkrétní know-how. Postupně tak vytváříme prostředí, které umožňuje sdílení zkušeností napříč obory a posiluje odbornou komunitu kolem kritické infrastruktury.

Podcast v praxi a nové formáty sdílení

Po lednové přípravě se v březnu podařilo realizovat další krok – konkrétní nahrávání podcastového obsahu ve spolupráci s odborníky z praxe. Podcast zaměřený na technologické využití skla ve spolupráci s odborníky z oblasti průmyslu ukázal, že tento formát má potenciál přinášet témata z různých sektorů kritické infrastruktury.

Tím se potvrzuje, že podcast není jen doplněk, ale plnohodnotný komunikační nástroj, který umožňuje přiblížit odborná témata širšímu publiku.

Mezinárodní přesah jako přirozený další krok

V polovině března proběhlo první oficiální jednání se zahraničními partnery o možnostech dalšího rozšíření aktivit ASKI mimo Českou republiku.

Bez ohledu na detaily tohoto jednání lze říci, že mezinárodní certifikace a dosavadní činnost ASKI přirozeně otevírají prostor pro další rozvoj i za hranicemi. Tento krok nevnímáme jako expanzi, ale jako logické pokračování práce, která má ambici přesahovat lokální rámec.

Odborný kulatý stůl v Poslanecké sněmovně

Vyvrcholením tohoto období byl odborný kulatý stůl na téma **Odolnost kritické infrastruktury a kybernetické bezpečnosti ve školství**, který proběhl 24. března 2026 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR pod záštitou Mgr. Jany Berkovcové.

Diskuse byla strukturována do pěti tematických oblastí – od strategického a legislativního rámce, přes implementaci do vzdělávání, až po technologickou podporu a resortní pohled .

Setkání přineslo komplexní pohled na bezpečnost ve vzdělávání a otevřelo prostor pro konkrétní návrhy, které mohou ovlivnit budoucí podobu této oblasti. Významným prvkem byla také forma – odborná diskuse u kulatého stolu umožnila skutečný dialog mezi zástupci státní správy, škol, odborné veřejnosti i praxe.

Závěrem

Období posledního měsíce ukázalo, že rozvoj ASKI není postaven na jednotlivých aktivitách, ale na systematickém propojování – vzdělávání, praxe, legislativy i technologií.

Bezpečnost a odolnost nevznikají samy od sebe. Jsou výsledkem dlouhodobé práce, sdílení zkušeností a ochoty spolupracovat napříč obory i institucemi.

ASKI v tomto procesu nadále hledá rovnováhu mezi odborností, srozumitelností a praktickým dopadem.

Pokud máte jakékoliv dotazy, připomínky nebo návrhy, neváhejte nás kontaktovat na e-mailové adrese info@aski.cz. Těšíme se na vaše nápady a rady, které nám pomohou dále rozvíjet a zlepšovat naši práci.

S pozdravem a přáním všeho bezpečného,

PhDr. Mgr. Dušan Kalášek, MBA
prezident Asociace škol kritické infrastruktury

MBA program, kde se z manažerů, personalistů i ředitelů stávají skuteční lídři

Mgr. Bc. Marianna Kubušová, MBA, lektor ASKI

Asociace škol kritické infrastruktury (ASKI) oficiálně představuje nový program studia **MBA: Leadership koučink, komunikace a vyjednávání**. Toto studium stírá hranice mezi byznysem a veřejnou sférou.

Kdo jsou naši budoucí studenti?

- **Top manažeři v korporátu**, kteří potřebují vybrousit techniky strategického vyjednávání (včetně metody **BATNA** – vašeho „plánu B“ pro vnitřní klid pod tlakem).
- **HR manažeři a personalisté**, kteří hledají nástroje pro rozvoj odolnosti (resilience) týmů a chtějí díky typologii **DISC** (mapě osobnostních stylů) lépe rozumět kolegům.
- **Ředitelé škol a jejich zástupci**, kteří potřebují ovládat krizovou komunikaci a mediaci konfliktů.
- **Výchovní poradci a metodici**, pro něž se techniky hloubkového vnímání (**VAKOG**) stanou klíčem k řešení náročných situací.

Víc než jen titul: Trojitá garance kvality. Kvalitu studia stvrzují tři pilíře: mezinárodní uznání **IES**, standardy **ICF** a možnost státní profesní zkoušky **NSK**.

Klientský servis a flexibilita: Studium bude probíhat v 8 víkendových blocích současně v **Praze i v Liberci**. Abychom vám studium maximálně usnadnili, **preferované místo konání si volíte sami přímo v přihlášce**.

Zaujal vás tento program? Pomozte nám zmapovat zájem o konkrétní lokality a **zapište se na náš „waitlist“ na info@aski.cz**. Zajistíte si tak přednostní informace o zahájení studia pro rok 2026.

Důvěra veřejnosti jako klíčový předpoklad bezpečnostní politiky

Josef Myslín, katedra bezpečnostních studií CEVRO Univerzity

1. Bezpečnostní politika jako politický problém důvěry

Bezpečnostní politika bývá často prezentována jako technická oblast veřejné politiky, v níž hrají hlavní roli odborné analýzy hrozeb, strategické dokumenty a institucionální kapacity státu. Takové pojetí však zakrývá její zásadní politickou dimenzi. Ve skutečnosti je bezpečnostní politika především politickým procesem, který je neoddělitelně spojen s důvěrou veřejnosti. Bez této důvěry není možné bezpečnostní politiku dlouhodobě prosazovat ani udržet.

Každá bezpečnostní politika totiž generuje náklady, které jsou přenášeny na občany, ať už přímo či nepřímo. Tyto náklady mají podobu finančních výdajů na armádu, policii a další bezpečnostní složky, omezení některých práv a svobod, zvýšených nároků na disciplínu obyvatelstva či akceptace rizik spojených s mezinárodním prostředím. Aby byli občané ochotni tyto náklady nést, musí být přesvědčeni, že stát jedná v jejich zájmu a že bezpečnostní politika skutečně směřuje k posilování jejich bezpečí. Důvěra veřejnosti v tomto kontextu neznámá bezvýhradnou podporu všech rozhodnutí vlády nebo bezpečnostních institucí. Jde o základní přesvědčení, že stát disponuje kompetencí a vůlí chránit své občany a že při tom nakládá se svěřenými prostředky odpovědně. Pokud toto přesvědčení chybí, bezpečnostní politika ztrácí legitimitu a naráží na odpor, a to i v situacích, kdy jsou bezpečnostní hrozby objektivně přítomné.

Zásadním problémem současných demokracií je skutečnost, že důvěra veřejnosti není automatickým důsledkem demokratického uspořádání. Důvěra je výsledkem dlouhodobé zkušenosti občanů s fungováním státu a jeho institucí. Politická nestabilita, kontroverzní rozhodování, opakované skandály, netransparentní zakázky či vnímání plýtvání veřejnými prostředky tuto důvěru systematicky narušují. V takovém prostředí se bezpečnostní politika dostává do paradoxní situace: stát sice deklaruje potřebu posilovat bezpečnost, avšak současně ztrácí schopnost přesvědčit veřejnost o smyslu těchto snah. Pokud občané nevěří politickému vedení státu, odmítají nést náklady bezpečnosti. To se projevuje odporem k navyšování rozpočtů na armádu a policii, skepsí vůči investicím do obranných projektů či neochotou akceptovat bezpečnostní omezení v každodenním životě, protože tato omezení vnímají jako neúčelná či dokonce šikanózní. Bezpečnostní politika se tak stává politicky neprůchodnou, bez ohledu na její odbornou kvalitu. Tento rozpor mezi deklarovanými cíli a společenskou podporou představuje jedno z nejvýznamnějších rizik pro fungování bezpečnostního systému.

Cílem tohoto textu je ukázat, že důvěra veřejnosti není doplňkovým faktorem bezpečnostní politiky, ale jejím klíčovým předpokladem. Text se zaměřuje na vztah mezi politickým chováním státu, důvěrou občanů a jejich ochotou nést náklady spojené s bezpečností. Argumentuje, že bez odpovědného, transparentního a srozumitelného výkonu politické moci není možné dlouhodobě budovat funkční bezpečnostní politiku.

2. Důvěra veřejnosti, voličské chování a odmítání nákladů bezpečnosti

Občané sice v moderním státě nemohou odmítnout placení daní jako takové, mohou však zásadním způsobem ovlivnit podobu bezpečnostní politiky prostřednictvím svého politického chování – zejména se pak jedná o posun volebních preferencí či občanskou iniciativu či aktivismus. Právě zde se projevuje klíčová role důvěry veřejnosti. Pokud občané nevěří, že stát nakládá s prostředky určenými na bezpečnost účelně a ve prospěch jejich ochrany, začínají tyto výdaje politicky zpochybňovat a hledat alternativy, které slibují jejich omezení. Tato dynamika se často projevuje podporou politických aktérů, kteří vystupují proti „drahé bezpečnosti“ a slibují, že do armády, policie či dalších bezpečnostních složek nebudou investovat více veřejných prostředků. Takové sliby mají výrazně populistický charakter, neboť ignorují dlouhodobé bezpečnostní potřeby státu a nahrazují je krátkodobě atraktivním poselstvím. Přesto nacházejí odezvu u té části veřejnosti, která ztratila důvěru v to, že investice do bezpečnosti skutečně přispívají k její ochraně, případně že odčerpávají prostředky pro (dle jejich názorů) užitečnější projekty.

Volba populistických řešení tak není primárně důsledkem neznalosti nebo nezodpovědnosti voličů, ale reakcí na vnímané selhání politických elit. Pokud jsou bezpečnostní zakázky spojovány s korupcí, netransparentností nebo plýtváním, přestává být bezpečnost v očích veřejnosti vnímána jako legitimní priorita. Výdaje na obranu a vnitřní bezpečnost jsou pak chápány nikoli jako investice do ochrany společnosti, ale jako prostředek přerozdělování veřejných prostředků ve prospěch úzkých skupin. Je pochopitelně nutno uznat, že v každé společnosti se nachází jistá část občanů s výrazně protisystémovým naladěním, nicméně se v běžných demokratických společnostech jedná o výraznou menšinu. Pokud se objevuje výrazný odpor proti bezpečnostní politice, obvykle to je především následek ztráty důvěry v politiku, v instituce, ve stát.

Důsledkem tohoto vývoje je oslabování politické podpory pro dlouhodobé bezpečnostní strategie. Bezpečnostní politika se stává rukojmím volebního cyklu a krátkodobých politických kalkulací. Politici, kteří by chtěli prosazovat nákladná, avšak nezbytná bezpečnostní opatření, narážejí na odpor veřejnosti a riziko volební porážky, a to i případně, že jimi navrhovaná řešení jsou odůvodněná a z pohledu bezpečnostních analýz správná. V prostředí nízké důvěry je proto racionální bezpečnostní politika politicky obtížně realizovatelná. Tento mechanismus má závažné dopady na stabilitu

bezpečnostního systému. Odmítání investic do armády, policie nebo krizové připravenosti nevede k okamžitému kolapsu bezpečnosti, ale k jejímu postupnému oslabování – toto oslabování se přitom v době klidu nemusí projevit po mnoho desítek let. Bezpečnostní rizika se však kumulují a problém se projeví až v okamžiku krize, kdy již není možné ztracenou důvěru ani zanedbané kapacity rychle obnovit.

Důvěra veřejnosti tak nepůsobí pouze na úrovni individuální ochoty nést náklady bezpečnosti, ale zásadním způsobem formuje politickou soutěž a strategické směřování státu. Pokud politické vedení nedokáže veřejnost přesvědčit o smysluplnosti bezpečnostních výdajů a opatření, vytváří prostor pro populistické narativy, které bezpečnostní politiku oslabují a dlouhodobě ohrožují.

3. Politické chování státu jako zdroj důvěry a nedůvěry

Důvěra veřejnosti v bezpečnostní politiku nevzniká v abstraktním prostoru, ale je přímým odrazem politického chování státu a jeho reprezentantů. Občané neposuzují bezpečnostní politiku pouze podle strategických dokumentů či oficiálních prohlášení (které často ani nemají k dispozici či je nedokážou odborně posoudit), ale především podle konkrétních rozhodnutí, způsobu jejich realizace a viditelných výsledků. Politické jednání státu tak funguje jako hlavní zdroj, z něhož se důvěra buď buduje, nebo naopak systematicky eroduje. Politika, jak je známo, není jen o tom, co skutečně je, ale také o tom, jak to vypadá.

Jedním z klíčových faktorů ovlivňujících důvěru je způsob nakládání s veřejnými prostředky určenými na bezpečnost (a obecně). Bezpečnostní zakázky, investice do techniky či modernizace ozbrojených složek jsou pro veřejnost citlivým symbolem politické odpovědnosti. I v situacích, kdy jsou tyto projekty formálně legální a odborně obhajitelné, může jejich netransparentní příprava, nejasné zdůvodnění nebo opakované navyšování nákladů vyvolat dojem plýtvání. Tento symbolický efekt má zásadní význam, protože podkopává základní předpoklad důvěry – víru, že stát jedná racionálně a v zájmu veřejnosti. Vzhledem k povaze problematiky nikdy nebude možné, aby veřejnost měla plný přístup ke všem informacím (ať už z důvodu utajení či z důvodu potřebné odbornosti), o to více je problematické, pokud to, co se k veřejnosti dostane, vykazuje znaky kontroverze, netransparentnosti či plýtvání.

Politická kontroverze spojená s bezpečnostními tématy má navíc tendenci se přenášet i na samotné bezpečnostní instituce. Pokud jsou armáda, policie nebo jiné složky spojovány s politickými spory, korupčními aférami či mocenskými střety, dochází k jejich vtažení do konfliktu, který je pro důvěru veřejnosti destruktivní. Bezpečnostní instituce přitom potřebují vystupovat jako profesionální, stabilní a relativně apolitické struktury, aby si zachovaly legitimitu v očích občanů napříč politickým spektrem. Není to přitom snadné, protože fundamenty bezpečnostní politiky prostě a jednoduše

nemůže rozhodnout nikdo jiný než politická reprezentace. O to více je potřené, abychom v této oblasti minimalizovaly politické vlivy, které se mohou jevit jako nepřijatelné zasahování do činnosti bezpečnostních sborů.

Dalším významným zdrojem nedůvěry je nekonzistentní politické rozhodování. Časté změny priorit, rušení či přepracovávání bezpečnostních projektů po každém volebním cyklu a absence dlouhodobé vize vytvářejí dojem chaotičnosti a nekompetence. Občané v takovém prostředí obtížně rozlišují mezi skutečnými bezpečnostními potřebami a politickým marketingem. Výsledkem je rostoucí skepse vůči argumentům o nutnosti investic do bezpečnosti. Je proto více než vhodné, abychom dokázali v oblasti bezpečnostní politiky najít shodu alespoň na fundamentálních principech a orientaci. Důvěru oslabuje také rozpor mezi deklarovanými cíli bezpečnostní politiky a každodenní zkušeností veřejnosti. Pokud stát na jedné straně zdůrazňuje význam bezpečnosti, zatímco na straně druhé toleruje neefektivitu, personální problémy či podfinancování základních složek, které se projevuje reálným omezením služeb státu směrem k občanům, vzniká pocit, že bezpečnost je spíše rétorickým nástrojem než skutečnou prioritou. Tento rozpor je veřejností vnímán velmi citlivě a přispívá k legitimizaci odmítavých postojů vůči bezpečnostním výdajům.

Politické chování státu tak funguje jako klíčový filtr, skrze který veřejnost interpretuje bezpečnostní politiku. Důvěra nevzniká na základě slibů, ale na základě konzistentního, srozumitelného a odpovědného jednání. Pokud stát tento předpoklad nenaplnuje, vytváří prostor pro zpochybnění bezpečnostní politiky jako celku a pro posilování politických aktérů, kteří nabízejí zdánlivě jednoduchá a levná řešení bezpečnostních problémů.

4. Nedůvěra jako překážka dlouhodobé bezpečnostní strategie

Dlouhodobá bezpečnostní strategie předpokládá stabilitu politického rozhodování, kontinuitu investic a schopnost státu uvažovat v časovém horizontu, který přesahuje jedno volební období. Právě v tomto bodě se nedostatek důvěry veřejnosti stává zásadní překážkou. Pokud občané nevěří, že stát dokáže bezpečnostní politiku realizovat účelně a odpovědně, ztrácí politická reprezentace prostor pro prosazování strategických a nákladných rozhodnutí, jejichž přínos se projeví až v delším časovém horizontu.

Nedůvěra veřejnosti vede k tomu, že bezpečnostní politika je stále více podřízena krátkodobým politickým kalkulacím. Politici se v takovém prostředí snaží minimalizovat konfliktní témata a vyhýbají se rozhodnutím, která by mohla být veřejností vnímána jako finančně náročná nebo omezující. Výsledkem je fragmentace bezpečnostní politiky, odkládání klíčových investic a nahrazování dlouhodobé strategie dílčími, často symbolickými opatřeními.

Tento stav má přímý dopad na fungování bezpečnostních institucí. Armáda, policie a další složky potřebují pro svou činnost předvídatelné financování, stabilní personální politiku a jasné strategické zadání. Pokud jsou tyto podmínky narušeny politickou nejistotou a kolísající podporou veřejnosti, dochází k oslabování jejich schopnosti plánovat, modernizovat se a reagovat na nové hrozby. Bezpečnostní systém se tak stává reaktivním namísto proaktivního. To má pochopitelně negativní dopad i na jednotlivé členy bezpečnostních sborů, případně na zájemce o službu. Nedůvěra rovněž komplikuje schopnost státu komunikovat bezpečnostní rizika. V prostředí, kde je politická reprezentace vnímána jako nedůvěryhodná, jsou varování před bezpečnostními hrozbami často interpretována jako účelová nebo přehnaná. To oslabuje schopnost státu mobilizovat veřejnost včas a připravit ji na možné krizové scénáře. Bezpečnostní politika tak ztrácí nejen finanční a institucionální oporu, ale i svou preventivní funkci.

Dlouhodobým důsledkem tohoto vývoje je strukturální oslabení bezpečnosti státu. Bez systematických investic, kontinuálního plánování a veřejné podpory se bezpečnostní kapacity postupně vyčerpávají. Rizika se kumulují a jejich dopady se projeví v okamžiku krize, kdy již máme jen velmi omezené možnosti řešení. Nedůvěra veřejnosti se tak stává nejen politickým problémem, ale samostatným bezpečnostním rizikem.

Nedůvěra proto nepůsobí pouze jako pasivní brzda bezpečnostní politiky, ale aktivně deformuje její podobu. Bez obnovení důvěry veřejnosti není možné vytvářet a udržovat dlouhodobé bezpečnostní strategie, které by odpovídaly komplexnosti současných hrozeb. Stát, který tuto skutečnost podceňuje, riskuje, že jeho bezpečnostní politika zůstane formální, roztržštěná a ve výsledku neúčinná.

5. Podmínky obnovy důvěry veřejnosti v bezpečnostní politiku

Obnova důvěry veřejnosti v bezpečnostní politiku není otázkou jednorázových kroků ani efektivní politické komunikace. Důvěra není výsledkem deklarací, ale dlouhodobě pozorovatelného chování státu a jeho reprezentantů. Pokud má bezpečnostní politika získat stabilní podporu veřejnosti, musí stát prokázat, že je schopen jednat kompetentně, předvídatelně a odpovědně, a to nejen v době krize, ale především v běžném politickém provozu. Základním předpokladem obnovy důvěry je transparentní a srozumitelné nakládání s veřejnými prostředky. Bezpečnostní výdaje jsou svou povahou citlivé, neboť se často jedná o vysoké částky, jejichž přínos není pro veřejnost bezprostředně viditelný, zejména pak v době klidu. Nadto často není z více důvodů možné zveřejnit úplné detaily. Pokud stát není schopen tyto výdaje jasně zdůvodnit a obhájit, vzniká prostor pro podezření z neefektivity či zneužívání. Transparentnost zde neznamena pouze formální dodržování zákonných postupů, ale aktivní snahu vysvětlovat smysl a očekávané přínosy bezpečnostních investic. Politik

si vždy musí uvědomit, že rozhoduje o veřejných prostředcích a každý občan má právo se k takovému výdaji vyjádřit.

Dalším klíčovým faktorem je stabilita a kontinuita bezpečnostní politiky. Časté změny priorit, personální obměny na klíčových postech a rušení dříve přijatých rozhodnutí oslabují vnímání kompetence státu. Veřejnost obtížně důvěřuje politice, která se mění s každým volebním cyklem a postrádá dlouhodobou vizi. Schopnost udržet základní strategické směřování napříč politickými změnami je proto důležitým signálem politické vyspělosti a odpovědnosti. Významnou roli hraje také oddělení odborné a politické roviny bezpečnostní politiky. Bezpečnostní instituce potřebují vystupovat jako profesionální a relativně apolitické subjekty, které nejsou nástrojem momentálních politických sporů. Pokud jsou armáda či policie vtaženy do politických konfliktů, dochází k narušení jejich důvěryhodnosti a k oslabení veřejné podpory jejich činnosti. Politická reprezentace by proto měla vytvářet prostor, v němž odborné argumenty převažují nad krátkodobými politickými zájmy. Zásadní je rovněž vazba mezi výsledky bezpečnostní politiky a každodenní zkušeností občanů. Pokud lidé nevidí konkrétní zlepšení své bezpečnosti, zůstávají i sebelepší strategie abstraktními dokumenty. Viditelné a srozumitelné výsledky, byť dílčí, přispívají k posilování přesvědčení, že bezpečnostní politika má reálný smysl a že investované prostředky nejsou promarněny.

Obnova důvěry dále vyžaduje schopnost státu reflektovat vlastní chyby. Přiznání selhání, vyvození odpovědnosti a snaha o nápravu mohou působit důvěryhodněji než snaha problémy bagatelizovat či popírat. Veřejnost je citlivá na to, zda stát dokáže nést odpovědnost za své kroky, zejména v oblasti, která se dotýká základní bezpečnosti společnosti. Co lze vnímat jako naprosto nepřijatelné, je obviňování, nálepkování či dokonce urážení občanů z úst politika. Jak bylo již uvedeno, jistě existují lidé, kteří skutečně zpochybňují zakotvení země v rámci mezinárodních struktur, kteří podporují nepřátelské síly, ale v žádném případě se nejedná o výraznou většinu. Odmítnutí konkrétních bezpečnostních opatření je důsledkem nikoliv zrady, kolaborace či jiných zavrženíhodných jevů, ale pouze nedůvěra, neznalost či například obavy z toho, že uvedené výdaje ohrozí fungování státu v jiné oblasti. Občané jsou pro politika de facto zaměstnavatelé a je nutno bezpečnostní politiku vysvětlovat, je důležité občany edukovat a je důležité věnovat náležitou péči i ostatním oblastem fungování státu. A především je nutno usilovat o získání důvěry, jak je popisováno v tomto článku.

Obnova důvěry veřejnosti v bezpečnostní politiku je tedy komplexním a dlouhodobým procesem. Nelze ji dosáhnout bez změny politické praxe a bez ochoty nést politické náklady spojené s odpovědným rozhodováním. Stát, který tuto skutečnost přijme, však získává zásadní výhodu: schopnost prosazovat bezpečnostní politiku, která je nejen odborně správná, ale také politicky a společensky udržitelná.

6. Závěr: důvěra jako strategický předpoklad bezpečnostní politiky

Bezpečnostní politika moderního státu není pouze otázkou odborných analýz, strategických dokumentů a institucionálních kapacit. Jak ukazuje předložený text, její skutečná funkčnost je zásadním způsobem podmíněna důvěrou veřejnosti. Důvěra představuje klíčový spojovací prvek mezi politickým rozhodováním státu a ochotou občanů nést náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti, ale také se případně do zajištění bezpečnosti zapojit.

Analýza ukázala, že důvěra veřejnosti nevzniká automaticky a nelze ji nahradit politickou rétorikou ani krátkodobými populistickými sliby, tím méně pak hromadným nálepkováním nedůvěřujících občanů jako zrádců, kolaborantů či dezolátů. Naopak – důvěra je přímým odrazem politického chování státu, způsobu nakládání s veřejnými prostředky a schopnosti dlouhodobě a konzistentně prosazovat bezpečnostní strategii. Pokud stát působí nekompetentně, netransparentně nebo chaoticky, ztrácí schopnost přesvědčit veřejnost o smysluplnosti bezpečnostních výdajů a opatření.

Ztráta důvěry se následně promítá do politického chování občanů, kteří sice nemohou odmítnout placení daní, avšak prostřednictvím voleb podporují aktéry slibující omezení investic do bezpečnosti. Tento mechanismus oslabuje dlouhodobou stabilitu bezpečnostní politiky a činí ji závislou na krátkodobých politických kalkulacích. Bezpečnost se tak stává obětí nedůvěry, nikoli objektivního posouzení hrozeb.

Závěrem lze konstatovat, že důvěra veřejnosti musí být chápána jako strategický předpoklad bezpečnostní politiky, nikoli jako její vedlejší efekt. Stát, který usiluje o funkční a dlouhodobě udržitelnou bezpečnostní politiku, musí tuto důvěru aktivně budovat prostřednictvím odpovědného politického rozhodování, transparentního hospodaření a viditelných výsledků. Bez této důvěry zůstává bezpečnostní politika politicky neprůchodná a ve výsledku i bezpečnostně neúčinná.

Bezpečnost nelze budovat proti vůli veřejnosti ani bez jejího přesvědčení, že stát skutečně jedná v jejím zájmu. Důvěra veřejnosti tak není pouze hodnotovým ideálem, ale praktickou podmínkou fungování bezpečnostního systému a jedním z nejdůležitějších faktorů dlouhodobé stability demokratického státu.

I to nejmenší dítě může umět přivolat pomoc – řešení nese název CHYTRÁ TROJKA

Radek Fiala, ředitel a autor projektu

Maminka v očekávání dalšího potomka zůstane doma s jeho starším sourozencem, často ve věku do šesti let. Občasné nevolnosti jsou na denním pořádku. Chvilková indispozice, zavravorání, nešťastný pád a ztráta vědomí.

Maminka je v ohrožení života, dítě pláče. Přitom je tím jediným, kdo může přivolat pomoc.

Reálná situace? Zeptejte se maminek. Možná se dozvíte, že leckterá už přemýšlela, jak svou předškolní ratolest naučit zavolat aspoň tatínkovi, že se doma něco děje.

Dobrý plán. Jenže u dětí, které ještě neumějí číst, ztroskotá hned na první překážce. Jmenuje se PIN. Protože ani otisk prstu nebo scan obličeje tu fungovat nebude. Odemknout telefon natrvalo, zjednodušit kód? Proč ne, ale data v telefonu představují často náš největší poklad.

A kritické okamžiky nečítají jen doma. Třeba i na procházce v lesoparku. Nebo když dítě hlídají prarodiče. Nebo, nebo, nebo...

Řešení se jmenuje **CHYTRÁ TROJKA**. Na jednoduchém příběhu tří dětských postav – kluka Jendy, holčičky Bětky a pejska Nulíka se děti přirozenou a hravou formou seznamují s tím, jak v mimořádné situaci přivolat pomoc. Zamčeným telefonem rodičů.

Telefon v dětských rukách? V době, kdy se stále víc mluví o tom, že mobil dětem do ruky nepatří? Proto CHYTRÁ TROJKA neučí děti na mobilu hrát hry ani sjíždět videa na sociálních sítích. Učí je zapnout telefon do nouzového režimu, kde lze pouze zavolat tísňové linky IZS. Nic víc.

Jenže telefonních čísel je několik a předškolní dítě se v nich nevyzná. Proto se CHYTRÁ TROJKA obejde jen s jedním – 150. Dobře se pamatuje a dispečer HZS dokáže každou situaci správně vyhodnotit a zajistit pomoc. Obzvláště, když zjistí, že volá dítě.

Pro školáky, kteří se brzy naučí všechna čísla i písmena, existuje řada praktických programů vyučujících chování v krizové situaci. Pro děti předškolní ale neexistuje téměř nic. Přesto jsou to právě ti nejmenší, kteří se s největší pravděpodobností mohou dostat do situace, kdy budou na všechno sami. A budou jediní, kdo může opravdu účinně pomoci.

Proto vznikl program CHYTRÁ TROJKA a trojice kamarádů se stala **nositelem čísla 150. Jenda Jednička, Bětka Pětka a pejsek Nulík** děti provází mimořádnými situacemi a ukazuje řešení. Cílem není děti zatěžovat dramatickými scénáři nebo je vystrašit. Naopak. Cílem je srozumitelně ukázat základní principy přivolání pomoci.

Děti se během programu učí tři jednoduché kroky:

- uvědomit si, že se něco stalo,
- přivolat pomoc,
- říct, co se děje a kde se to děje.

Výuka probíhá formou příběhu, pomocí obrázků bez textů, hádanek a hry a při jednoduchém modelovém nácviku. Důraz je kladen především na srozumitelnost a přiměřenost věku dětí. Klíčovým okamžikem často není aktivace telefonu a vytočení správného čísla, ale komunikace s cizím dospělým jasně a srozumitelně. Simulace prověřuje u dětí i znalost jména a adresy bydliště. Učí je vnímat okolí a popsat výrazné orientační body.

Smyslem programu není z dětí dělat malé záchranáře ani je **učit používat mobilní telefon**. Cílem je pouze to, aby dítě v mimořádné situaci vědělo, že existuje způsob, jak přivolat pomoc, a nebálo se ho použít.

Často mohou rozhodovat minuty. A právě proto dává smysl, aby se alespoň ve zjednodušené formě s principy pomoci děti seznamovaly už v předškolním věku.

A že děti jsou vnímavé a jsou schopné reagovat, potvrdí už skoro tisícovka dětí z několika desítek mateřských škol, které programem prošly. A často odcházejí s vděčností i poučené paní učitelky s tím, že „tohle jsme samy nevěděly“. Nebo aspoň se slibem „tak my s nimi ty adresy a představování ještě procvičíme“.

www.chytratrojka.cz

CHYTRÁ TROJKA vznikla jako praktická vzdělávací iniciativa zaměřená na bezpečnost dětí v běžném životě. Program je postupně představován mateřským školám i odborné veřejnosti a jeho další rozvoj počítá i s podněty a zkušenostmi z praxe.

Protože někdy může **právě malé dítě udělat velkou věc** – přivolat pomoc. www.chytratrojka.cz

Když firmy smysluplně pomáhají v krizové přípravě – projekt ADOPTUJ ŠKOLKU

Radek Fiala, ředitel a autor projektu

V předchozím textu jsme představili vzdělávací program CHYTRÁ TROJKA, který seznamuje děti v mateřských školách se základními principy přivolání pomoci v mimořádné situaci. Zájem ze strany školek je obrovský a reakce pedagogů bývá často podobná: „To je skvělý nápad. Moc se nám líbí a chtěli bychom program s našimi dětmi absolvovat. Jenže...“

A právě tady začíná druhá část příběhu.

Mateřské školy dnes řeší mnoho důležitých témat – vzdělávání, bezpečnost, zdravý vývoj dětí i spolupráci s rodiči. Jejich rozpočty ale mají své limity a často sotva pokrývají základní provoz. Programy zaměřené na prevenci a bezpečnost se proto do výuky dostávají spíše výjimečně a často jen díky osobní iniciativě pedagogů nebo jednotlivých zřizovatelů.

Přitom právě předškolní věk je obdobím, kdy se děti velmi rychle učí a přirozeně si osvojují základní návyky a dovednosti. To platí i pro jednoduché principy chování v mimořádné situaci.

Proto vznikl **projekt ADOPTUJ ŠKOLKU**.

Protože pokud má mít vzdělávání v oblasti bezpečnosti smysl, nemělo by být pro školky otázkou finančních možností. Pojďme proto propojit mateřské školy s firmami, které chtějí smysluplným způsobem podpořit bezpečnost dětí ve svém regionu, často v rámci svých oficiálních CSR programů.

Princip je jednoduchý. **Firma se rozhodne „adoptovat“ konkrétní mateřskou školu (nebo více školek) a umožní tak realizaci programu CHYTRÁ TROJKA pro jejich děti.** Školky získají vzdělávací program a materiály bez finanční zátěže a firma má jistotu, že její podpora směřuje přímo do prostředí, kde má konkrétní a viditelný dopad.

Z pohledu školek jde často o vítanou pomoc. Ředitelky mateřských škol dobře vědí, jak důležité je děti připravovat i na situace, které se sice nestávají každý den, ale mohou mít zásadní význam.

Z pohledu firem může být projekt jednou z cest, jak naplnit společenskou odpovědnost v místě, kde působí. Bez ohledu na rozsah jejich zájmového regionu. Nejde o marketing ani o reklamu. Spíše o **konkrétní podporu komunity – o pomoc dětem**, které mohou jednou díky získané dovednosti přivolat pomoc svému blízkému.

Projekt ADOPTUJ ŠKOLKU tak vytváří jednoduchý most mezi světem firem a prostředím mateřských škol. Na jedné straně stojí ochota pomoci, na druhé reálná potřeba.

CHYTRÁ TROJKA přináší obsah a vzdělávací program. ADOPTUJ ŠKOLKU pomáhá, aby se tato myšlenka dostala k co největšímu počtu dětí.

Protože někdy může právě malé dítě udělat velkou věc – přivolat pomoc.

www.adoptujskolku.cz

Potenciální faktory zvyšující povědomí o fyzické bezpečnosti měkkých cílů

Barbora Jurenová, studentka vysoké školy AMBIS

Ochrana **měkkých cílů** (*Soft Targets*) představuje v současném bezpečnostním prostředí jednu z největších výzev jak pro veřejný, tak pro soukromý sektor. Měkké cíle jsou dle oficiální české metodiky definovány jako objekty, prostory nebo akce charakterizované **vysohou koncentrací osob** a zároveň **nízkou úrovní zabezpečení** proti závažným násilným a teroristickým útokům (MV ČR, 2017). Zahrnují např. školy, nemocnice, úřady, obchodní centra, dopravní uzly, kulturní akce, veřejná prostranství...

Zvyšování povědomí o bezpečnosti těchto cílů (tzv. *security awareness*) není pouze otázkou technických opatření, ale především komplexní integrace **environmentálních, sociálně-psychologických a systémových faktorů**. Tento text se bude zabývat potenciálními faktory, jejichž společná inkorporace by mohla vést k efektivnějšímu předcházení incidentům, detekci zakázaných látek a objektů.

Environmentální a designové faktory

Jedním z pilířů v oblasti zvyšování povědomí je aplikace principů **Prevence kriminality prostřednictvím environmentálního designu** (*CPTED – Crime Prevention Through Environmental Design*). Jedná se o proaktivní přístup využívající urbanistické a architektonické zásady k minimalizaci příležitostí pro páchaní trestní činnosti a k posílení pocitu bezpečí uživatelů v prostoru (Crowe & Fennelly, 2013).

Přirozený dohled

Faktor přirozeného dohledu je zásadní pro zvyšování percepce rizika potenciálním útočníkem a zároveň posiluje **sociální kontrolu** ze strany veřejnosti. Efektivní povědomí vyžaduje architektonické řešení maximalizující **průhlednost a viditelnost**, např. odstranění vysokých překážek, efektivní umístění oken a světlíků. Dále zajišťuje **adekvátní osvětlení**, tedy strategicky rozmístěné osvětlovací body eliminují tmavé skryté zóny, čímž snižují atraktivitu prostoru pro skrytou přípravu útoku (MV ČR, 2022) a zároveň integraci kamerových systémů (CCTV) do celkového designu tak, aby **zjevně působily jako odstrašující prvek**, nikoli jen jako záznamové zařízení.

Přirozená kontrola přístupu

Následující faktor se soustředí na fyzické řízení pohybu osob a vozidel, čímž možnámu pachateli ztěžuje dosažení potenciálního místa činu, tedy kritických zón objektu. Nejčastěji se projevuje zahrnutím **perimetrické ochrany a zónování**, což znamená vytvoření definovaných, postupně se zpřísňujících bezpečnostních zón (např. *setback* („odsazení“) vzdálenosti od budovy, umístění bariér proti vjezdu vozidel; *bollards*) a nakonec **strategického značení a informačních systémů**, tedy jasným navigováním legitimních návštěvníků vedoucím k rychlejší identifikaci osob mimo vymezené trasy (*jejich podezřelého chování, gestikulace, nevšedního výzoru vzhledem k lokalitě atp.*).

Psychologické a lidské faktory

Na jedné straně se nachází CPTED řešící fyzický prostor, na straně druhé stojí **kultura bezpečnosti** vnímající **lidský faktor** jako nejslabší, ale zároveň **nejsilnější článek** bezpečnostního systému měkkého cíle (Rasmussen & Suedfeld, 2006). Do této kategorie faktoru lze zařadit personál potřebující průběžná profesní školení, pracovníky v terénu, spolupracovníky z vnějšího prostředí a samotné návštěvníky. Jedná se tedy o celý proces, nikoliv pouze o jednorázovou investici, jež by vyřešila hrozbu skrývající se v lidském faktoru.

Průběžná odborná příprava a školení

Jak již bylo výše nastíněno, jedná se o systematicky opakující se odbornou přípravu řídicích pracovníků a samotného personálu jednajícího s návštěvníky. Hovoříme zde primárně o následujících činnostech: **školení detekce rizikových jevů** se zaměřením na rozpoznávání **podezřelého chování**, nikoli se jen spoléhat na technické parametry a zabezpečení. Personál by měl být schopen aktivně vyhodnotit **odchyly od standardního chování** v daném prostředí (např. osoba bezcílně bloudí, maskuje se oblečením, fotografuje si kritickou infrastrukturu). Dále se jedná o **nácvik krizových scénářů**, kdy se pořádají pravidelná simulační cvičení (např. dle metodiky **Run-Hide-Fight/Uteč-Schovej se-Bojuj**), jež napomáhají překonat přetrvávající trend **popření** (resp. nic takového se tady nemůže stát) a zajistit rychlou, autoritativní a standardizovanou reakci v nastalé situaci. Je zásadní vylepšovat i **komunikační dovednosti** zaměstnanců, v tomto případě se jedná o schopnost asertivní deeskalace konfliktu a jasné komunikace bezpečnostní situace v krizové situaci.

Posílení konceptu „zdravé nedůvěry“ a komunitní odpovědnosti

Zvyšování povědomí u **veřejnosti** je dosaženo posílením a dbáním na koncept „zdravé nedůvěry“ a **sdílené odpovědnosti** (*Shared Responsibility*). Lidé by měli sledovat své okolí jakožto proaktivní přístup ochraňující svou osobu i občany kolem sebe, popřípadě podezřelou událost nahlásit zaměstnanci policie či Policii ČR, aby byl zachován i nadále pocit bezpečí. Je možné daného přístupu dosáhnout skrze **informační kampaně**, tedy využití principů marketingu a PR k normalizaci hlášení podezřelých jevů (např. „Vidíte něco, řeknete něco“ – obdoba západního „If You See Something, Say Something“). Cílem je vybudovat pevnou pozici pro normu **aktivní participace** na bezpečnosti, jež by byla považována za občanskou ctnost, nikoli za narušování soukromí. Dále taktéž dbát na **transparentnost v zabezpečení**, jedná se o aplikaci zjevných (ale nenápadných) bezpečnostních prvků (uniformovaný personál, viditelné body pro hlášení, informace o evakuačních cestách) vizuálně připomínají existenci bezpečnostních standardů.

Systémové a technologické integrační faktory

Moderní přístup k povědomí o bezpečnosti se neobejde bez celkové integrace technologií a efektivní mezisektorové spolupráce, které by zajišťovaly průběžnou kontrolu výše uvedených bodů. Základem na řídicí úrovni je **kvalifikovaná bezpečnostní diagnostika** cíle (MV ČR, 2016). Možná je **analýza CARVER + Shock** – jedná se nástroj pro prioritizaci cílů pomocí posouzení zranitelnosti objektu k zabránění potenciálnímu útoku. Samotné slovo CARVER je sestaveno z prvních písmen šesti atributů sloužících k hodnocení atraktivity cíle, tedy kritičnost (*Criticality*), přístupnost (*Accessibility*), schopnost zotavení se po útoku (*Recuperability*), zranitelnost (*Vulnerability*), množství ztrát měřených ztrátou produkce (*Effect*), snadnost identifikace cíle (*Recognizability*) + potenciální ekonomický, psychologický a zdravotní dopad (*Shock*) (FDA, 2009). Výstupy analýzy jsou klíčové pro **alokaci omezených zdrojů** a následné definování prioritních zón se zvýšeným povědomím.

Doporučená je i pravidelná revize bezpečnostního plánu reflektující aktuální způsob páčání trestné činnosti (**modus operandi**) zločineckých skupin a dalších hrozeb skrze **dynamickou adaptaci**.

Inteligentní technologie pro včasnou detekci

Využití moderního technologického řešení ulevuje práci lidského faktoru a přenáší zátěž na automatizované systémy. Ovšem nelze operovat s idejí, že dojde ke kompletnímu nahrazení člověka v procesu detekce hrozeb plně samostatnými zařízeními. Nadále je zde potřeba monitorovat a kontrolovat činnost přístrojů, ovšem

celková kapacita zaměstnanců potřebných na plnění činnosti bude snížena. Inteligentními technologiemi je zde rozuměno např. **video-analytika a AI**, neboli inteligentní kamerové systémy se schopností **analýzy netypického chování** (např. ponechaná zavazadla, shlukování osob v necílových zónách, pokusy o překonání bariér) **zesilují povědomí** bezpečnostního personálu pomocí automatického upozorňování na události vyžadující pozornost, čímž dochází ke snížení rizika selhání v důsledku např. únavy či nepozornosti. Dále je možné využití **jednotného komunikačního a varovného systému** zajišťujícího rychlé koordinované šíření informací v případě incidentu mezi bezpečnostním personálem, složkami IZS a veřejností. Rychlost, jasnost a faktičnost komunikace je **esenciální pro omezení paniky**, záchranu životů a včasné vypořádání se s událostí.

Zdroje

AN OVERVIEW OF THE CARVER PLUS SHOCK METHOD FOR FOOD SECTOR VULNERABILITY ASSESSMENTS. Online. FOOD AND DRUG ADMINISTRATION. FDA. September 2009. Dostupné z: <https://www.fda.gov/food/food-defense-initiatives/carver-shock-primer>. [cit. 2025-10-20].

CROWE, T. D. *Crime Prevention Through Environmental Design: Applications of Architectural Design and Space Management Concepts*. 2nd. Boston: Butterworth-Heinemann, 2002. ISBN 9780750690584.

Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017–2020. Online. In: Praha. Ministerstvo vnitra, 2017.

RASMUSSEN, Jens & SUEDFELD, Peter. The role of human factor in security systems. *Reliability Engineering and System Safety*. 2006, vol. 91, no. (10-11), s. pp. 1152-1159.

Základy ochrany měkkých cílů: metodika. Online. In: Praha. Ministerstvo vnitra, červen 2016.

Moderní hrozby digitální identity: Klonování hlasu, vishing a spoofing

Anna Budská, studentka vysoké školy Ambis

Problematika ochrany digitální identity prochází v posledním období zásadní proměnou v důsledku razantního nárůstu nástrojů využívajících umělou inteligenci (AI). Tyto technologie umožňují uživatelům naklonovat lidský hlas, přičemž proces trénování a generování autentického modelu trvá v současnosti pouze několik minut. Výsledný syntetizovaný hlas je od původního téměř nerozeznatelný, což otevírá prostor pro legitimní i vysoce nebezpečné využití. Příkladem etického přístupu byl projekt „Gott navždy“ Českého rozhlasu a expertů ze Západočeské univerzity, kde byl se souhlasem rodiny vytvořen klon hlasu Karla Gotta pro načtení jeho autobiografie. Projekt však zároveň poukázal na právní a etickou náročnost situace, kdy hlas syntetizuje obsah, který zesnulý umělec skutečně napsal, a tvůrci museli garantovat přísné dodržování autorských práv a piety (Kopecký, 2023).

Problémem dnešní doby je však vysoká dostupnost těchto nástrojů (často zdarma či za mírný poplatek přes platformy jako ElevenLabs či Speechify), které k vytvoření věrohodného klonu vyžadují pouze krátký zvukový záznam konkrétní osoby. Ten lze snadno extrahovat z videí na sociálních sítích, načež AI zanalyzuje parametry hlasu a vytvoří model schopný vyslovit jakýkoliv zadaný text. V praktické rovině tato snadná dostupnost klonování hlasu vytváří prostor pro nové druhy dezinformací a manipulací. Je možné vytvářet syntetizované projevy politiků či umělců a vkládat jim do úst slova, která nikdy nepronесли, což klade extrémní nároky na informační gramotnost společnosti (Kopecký, 2023).

Hrozba se však netýká pouze veřejných osobností, ale i běžných mezilidských vztahů a bezpečnosti. Vystávají otázky, jak v budoucnu prokazovat autenticitu odposlechů v trestním řízení nebo jak v běžném životě poznat, zda zprávu v hlasové schránce zanechal skutečné dítě, nebo jeho digitální klon. Ačkoliv současná AI stále vykazuje drobné chyby ve frázování či intonaci, rychlý vývoj technologií směřuje k stavu, kdy rozpoznání živého člověka od syntetického modelu bude pro lidské smysly nemožné. Společnost tak stojí před výzvou, jak vyvinout detekční nástroje a jak se adaptovat na nárůst manipulativního obsahu ve veřejném i soukromém prostoru (Kopecký, 2023).

Souběžně s rozvojem AI zaznamenávají bezpečnostní složky nárůst specifických forem sociálního inženýrství, jako jsou vishing a spoofing. Vishing představuje podvodné telefonní hovory, při nichž se pachatelé vydávají za důvěryhodné autority, nejčastěji bankovní úředníky nebo policisty. Typický scénář útoku začíná telefonátem fiktivního bankovního úředníka, který oběť vystraší tvrzením o napadení jejího účtu. Následně ji přiměje k převodu peněz na účet, který označí jako „bezpečný“, přičemž tvrdí, že jde pouze o dočasné opatření. Věrohodnost útoku často umocňuje druhý telefonát od osoby vydávající se za policistu, který předchozí instrukce potvrdí. Věrohodnost těchto útoků je zásadně zvýšena technologií spoofingu, která umožňuje napodobit jakékoliv telefonní číslo. Na displeji oběti se tak může zobrazit skutečné číslo infolinky její banky nebo tísňové linky Policie ČR. Tato kombinace technologické manipulace a psychologického nátlaku vede k milionovým škodám (Policejní prezidium ČR, 2021).

Rizika spojená s klonováním hlasu se projevují i v globálním měřítku prostřednictvím tzv. deepfake aktivit. Pravdivým příkladem z roku 2024 je incident z USA, kdy tisícům voličů v New Hampshire telefonoval falešný prezident Joe Biden a nabádal je, aby nechodili k primárním volbám. Za tímto podvodem stál demokratický konzultant Steve Kramer a kouzelník Paul Carpenter, kteří pomocí AI vytvořili fiktivní nahrávku hlasu prezidenta. Podobná situace nastala i na Slovensku těsně před parlamentními volbami v roce 2023, kdy se sociálními sítěmi šířila falešná nahrávka hlasu jednoho z kandidátů. Tyto případy potvrzují, že technologie může přímo ohrožovat demokratické procesy. Kromě hrozeb však AI přináší i pozitivní aspekty, jako je tvorba personalizovaných výukových materiálů nebo virtuální asistentka Eva na linkách O2, která zvyšuje efektivitu zákaznického servisu (Ježková, 2024).

Z hlediska prevence a bezpečnosti je zásadní kritický přístup k veškeré digitální komunikaci. Policie ČR důrazně varuje: nikdy nereagujte na nátlakové hovory vyžadující citlivé údaje, PINy či autorizační kódy z SMS zpráv. Banky ani policie nikdy nevyžadují vzdálený přístup k počítači klienta (např. přes aplikaci AnyDesk) ani převody peněz na cizí účty z důvodu bezpečnosti. V případě pochybností je nutné hovor ukončit a kontaktovat instituci přes oficiálně ověřené kanály. Umělá inteligence totiž v rukou kyberzločinců slouží jako akcelerátor rizik – umožňuje automatizované vyhledávání zranitelností, generování vysoce personalizovaného podvodného obsahu a obcházení tradičních bezpečnostních mechanismů. Mezi základní rady patří pravidelná aktualizace softwaru, používání antivirů a firewallů, a především neustálá ostražitost, neboť i vy se můžete stát cílem podobného podvodného jednání (E-Bezpečí, 2024).

Seznam použité literatury

E-BEZPEČÍ. (2024). *Rizika spojená s umělou inteligencí*. [online]. [cit. 2025-12-31]. Dostupné z: <https://ai.e-bezpeci.cz/rizika/>

JEŽKOVÁ, M. (2024). *Když AI technologie mluví za vás: Výhody a nebezpečí klonování hlasu*. O2 Chytrá škola. [online]. [cit. 2025-12-31]. Dostupné z: <https://o2chytraskola.cz/novinka/kdyz-ai-technologie-mluvi-za-vas-vyhody-a-nebezpeci-klonovani-hlasu>

KOPECKÝ, K. (2023, 22. září). *Klonování lidského hlasu s pomocí AI otevírá prostor pro nové druhy dezinformací*. E-Bezpečí. Univerzita Palackého v Olomouci. [online]. [cit. 2025-12-31]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/clanky-komentare/3555-klonovani-lidskeho-hlasu-s-pomoci-ai-otevira-prostor-pro-nove-druhy-dezinformaci-naklonovat-hlas-kohokoli-se-stalo-extremne-snadne>

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. (2021). *Vishing a spoofing*. Policie České republiky. [online]. [cit. 2025-12-31]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vishing-a-spoofing.aspx>

Probační a mediační služba

Filip Janda, student vysoké školy Ambis

Jedná se o sociální službu, která spadá pod ministerstvo spravedlnosti. Činnost této instituce je zaměřena na pachatele a oběti trestných činů. Zaměstnanci jsou zde uváděni jako úředníci a asistenti. Jedinci, kteří zde pracují se snaží o podporu, motivaci a řešení důsledků trestných činů. Probační a mediační služba spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení, s obviněnými, s poškozenými i s jejich rodinami. Jde zde o snahu k naplnění spravedlnosti. (Matoušek, 2005)

Mezi cíle probační a mediační služby patří:

- **Integrace pachatele** - Začlenění jedince do společnosti tak, aby respektoval hodnoty a normy a neporušoval zákony
- **Participace poškozeného** – Snaha o to, aby se poškozený zapojil do procesu vlastního odškodnění
- **Ochrana společnosti** – Způsobem, že pomáhá řešit konflikty a rizika, které souvisejí s trestnými činy a zajišťuje, aby byly plněny alternativní tresty a uložená opatření (Matoušek, 2005)

Při **mediaci** se mimosoudně řeší spor mezi obviněným a poškozeným, kde je cílem urovnání konfliktního stavu. Je nutné zmínit, že je zde potřeba souhlas jak obviněného, tak i poškozeného. Jde o setkání pachatele, oběti a mediátora. Jak již bylo zmíněno, tak cílem je urovnání konfliktu mezi obviněným a poškozeným a připravit podklady pro rozhodnutí soudce, nebo státního zástupce. Při těchto jednáních je důležitá nestrannost mediátora. Jde především o zmírnění následků způsobené obviněným a snaha motivovat jedince, který způsobil škodu, aby převzal odpovědnost. Obviněný i poškozený se může k celé situaci vyjádřit.

V případě, že se obě strany dohodnou, tak tato dohoda slouží jako podklad pro rozhodnutí. Důvody, proč je vlastně mediace vyhledávána je především z těch důvodů, kdy poškozený chtěl slyšet omluvu, zjistit důvody, proč to obviněný provedl, co ho k tomu vedlo, získat náhradu škody, přispět k nápravě pachatele, ale především vyhnout se soudnímu procesu, který je velmi zdlouhavý. (Kojzarová, 2020)

Mediační proces se skládá ze tří fází:

- **Přípravná fáze** - (vyhledávání případů, které jsou vhodné pro mediaci a získávání důležitých informací, které se toho případu týkají)
- **Realizační fáze** – (jednání mezi stranami a hledání shody)
- **Konečná fáze** – (realizace závazků a podmínek) (Kraus, Hroncová, 2010)

V případě **probace** jde o dohlížení nad odsouzenými, obviněnými, nebo obžalovanými, kontrola vykonávání trestů, jež nejsou ve výkonu trestu odnětí svobody, kontrola povinností těchto jedinců, kontrola po podmíněném propuštění, kontrola po propuštění z ochranné léčby, v případě uložení dohledu při obecně prospěšných pracích či uložení výchovného opatření mladistvým nebo dítěti mladšímu 15 let. V neposlední řadě je zde také snaha pomoci a motivovat, aby takový jedinec vedl řádný život. Opatření může udělit státní zástupce nebo soudce.

Průběh je takový, že si zaměstnanec nejdříve prostuduje pověření od soudu. Následuje setkání, kdy zaměstnanec seznámí klienta o podmínkách dohledu. Tento zaměstnanec používá 2 „formy“ nástrojů. Jedná se o aktivní formu (osobní kontakt, rozhovor) a pasivní formu (vedení dokumentace, ověřování informací apod.). Je důležité také zmínit, že zaměstnanec navštěvuje pachatele v jeho přirozeném prostředí. Povinností zaměstnance je minimálně každých 6 měsíců informovat státního zástupce či soudce o průběhu. Pachatel je povinen spolupracovat a plnit plán. Dále se také musí pravidelně dostavovat na středisko probační a mediační služby, informovat o zaměstnání, pobytu, nebo také podávat informace o tom, že dodržuje povinnosti, které mu byli udělené. (Kojzarová, 2020)

Pokud jde o **úlohu probační a mediační služby**, tak jí můžeme rozdělit na dvě fáze. Konkrétně se jedná o fázi „před rozhodnutím“ a o fázi „po rozhodnutí“.

Podle Červinkové se ve fázi **před rozhodnutím soudu** objasňují příčiny trestného činu a jde zde také o urovnání sporu mezi obviněným a poškozeným. Je důležité, aby obviněný vyvíjel snahu k řešení trestné činnosti, které se dopustil. Probační a mediační služba pracuje převážně s klienty, kteří jsou zde dobrovolně. Jedná se převážně o osoby obviněné, které spáchali trestný čin, kde je sazba maximálně 5 let odnětí svobody. Poškozený hledá způsob, jak snížit vlastní utrpení a škody způsobené trestnou činností. Je potřeba zjistit, jestli je vůbec ochotný podílet se na alternativním řešení. Je důležité, aby nejbližší obviněného i poškozeného spolupracovali.

Před rozhodnutím lze rozdělit mediaci na přímou (osobní setkání), nebo na nepřímou (nesetkají se tvář v tvář). V případě, že se obě strany dohodnou, musí pracovník probační a mediační služby vytvořit probační zprávu před rozhodnutím.

Fáze **po rozhodnutí soudu** je zaměřena na realizaci rozhodnutí, které učinil státní zástupce nebo soudce. Klienty probační a mediační služby jsou jedinci, kteří dostali alternativní trest, mladiství, kterým bylo uloženo opatření a jejichž výkon není spojen s trestem odnětí svobody. Nejdůležitějším prostředkem je zde probace, která kontroluje povinnosti klienta, zajišťuje dohled a pomáhá, aby se klient nedostal znovu do rozporu se zákonem. Roli zde hraje i poškozený, který je informován o průběhu činnosti. S poškozeným se řeší i náhrada škody či jiná pomoc, která mu byla způsobena jako újma s ohledem na trestnou činnost. (Červinková, 2008)

Sociální práce za mřížemi: zkušenosti z Věznice Rýnovice

Zuzana Valtrová, studentka vysoké školy Ambis

Sociální práce ve věznicích je na první pohled méně viditelná než uniformy dozorců nebo vysoké zdi s ostnatým drátem. Přesto právě ona často rozhoduje o tom, jestli se odsouzený po propuštění vrátí k běžnému životu – nebo zpět do vězení. Věznice Rýnovice v Jablonci nad Nisou je jedním z míst, kde sociální pracovníci dlouhodobě ukazují, jak důležitou roli tato profese ve vězeňském prostředí hraje.

Věznice Rýnovice funguje od roku 1968 a od začátku byla úzce spojena s prací odsouzených v průmyslu. Dnes se jedná o zařízení se středním a vysokým stupněm zabezpečení, které se specializuje mimo jiné na práci s drogově závislými, prvotrestanými a problémovými odsouzenými. Odsouzení jsou ubytováni v několika ubytovnách a oddílech, které se liší zaměřením – od nástupního a výstupního oddílu přes bezdrogovou zónu až po oddělení pro osoby s duševní poruchou či zesíleným technickým zabezpečením. Součástí věznice je také školské vzdělávací středisko, kde mohou odsouzení získat výuční list a posílit své pracovní uplatnění po propuštění.

Za chodem věznice nestojí jen dozorcí a vedení, ale široký tým odborníků. V oddělení výkonu trestu pracují psychologové, speciální pedagogové, kaplan, sociolog, vychovatelé, terapeuti i sociální pracovníci. Společně tvoří interdisciplinární tým, který má za úkol nejen zajistit bezpečnost a plnění trestu, ale také motivovat odsouzené k odpovědnějšímu životu. Právě sociální pracovník je často tím, kdo stojí „uprostřed“ – mezi odsouzeným, jeho rodinou, úřady, neziskovými organizacemi i dalšími složkami vězeňské služby.

Sociální pracovník ve vězení neřeší jen „papíry“. Jeho práce začíná už na nástupním oddělení, kde zjišťuje sociální situaci odsouzeného – zda má rodinu, kde bydlel, jestli má dluhy, práci, zdravotní omezení nebo komu zůstaly v péči děti. Na základě těchto informací vytváří sociální posouzení a podílí se na plánování dalšího zacházení. Během výkonu trestu pomáhá odsouzeným řešit konkrétní problémy, které by se zvenčí mohly zdát banální, ale pro člověka za mřížemi jsou zásadní: opuštěný pes v bytě, kufr zamčený v úschovně, obava o děti v péči závislé partnerky. Právě vyřešení těchto věcí často rozhoduje o tom, jestli odsouzený zvládne trest v psychické rovnováze – nebo se propadne do bezmoci a vzdoru.

Velkou část práce tvoří i poradenství v oblasti bydlení, zaměstnání a dluhů. Sociální pracovník komunikuje s úřady práce, sociálními odbory, soudy, exekutory, zdravotními pojišťovnami i neziskovými organizacemi. Pomáhá odsouzeným získat doklady, připravuje je na žádosti o dávky, vysvětluje systém exekucí a insolvenční. Zajišťuje také sociální výpomoc při propuštění – tedy základní finanční prostředky na cestu domů,

jídlo a první dny na svobodě. Před propuštěním s odsouzeným probírá jeho plány: kde bude bydlet, z čeho bude žít, jestli má komu zavolat, až vyjde z brány.

Sociální pracovníci ve věznici Rýnovice zdůrazňují, že jejich práce je vysoce náročná i kvůli počtu klientů. Na jednoho sociálního pracovníka připadá zhruba 170 odsouzených. To prakticky znemožňuje individuální, dlouhodobou práci s každým. Přesto se snaží o co největší dostupnost – a zároveň o to, aby odsouzené neodnaučili zodpovědnosti. Nejde totiž o to, aby sociální pracovník „vyřídil vše za ně“, ale aby je naučil, jak si v budoucnu pomoci vlastními silami. Ne vždy se to setkává s pochopením – část odsouzených by raději viděla sociálního pracovníka jako „úředníka na počkání“.

Důležitou součástí sociální práce ve věznici jsou také vzdělávací a motivační programy. Jedním z nich je projekt **Finanční gramotnost a dluhové poradenství (FGDP)**, určený pro odsouzené zatížené dluhy a nízkou finanční gramotností. Většina vězněných osob má nějakou formu zadlužení a často vůbec nerozumí obsahu dopisů exekutorů, neumí plánovat rozpočet ani jednat s věřiteli. Program FGDP kombinuje skupinové lekce a individuální dluhové poradenství.

V rámci lekcí se odsouzení učí základům hospodaření: kde lze v domácnosti reálně ušetřit, jak si sestavit rodinný rozpočet, jak porovnat nabídky operátorů nebo jak se vyhnout nevýhodným půjčkám. Diskuse nad zdánlivě jednoduchými otázkami, jestli je levnější vařit doma, nebo si kupovat jídlo v fast foodu, zda se vyplatí sdílené bydlení nebo jak napsat životopis – často ukazuje, jak málo měli tyto lidé příležitostí se tyto věci v životě naučit.

Součástí programu jsou i nácviky praktických situací, například přijímacího pohovoru do zaměstnání. Odsouzení si zkoušejí roli uchazeče a zaměstnavatele, učí se, jak mluvit o své trestní minulosti, jak reagovat na nepříjemné otázky a jak působit důvěryhodně. Lekce bývají živé, plné humoru i vážných momentů, a pro mnoho odsouzených představují první zkušenost s tím, že se o nich nemluví jen jako o „problému“, ale jako o lidech, kteří mohou něco změnit.

Zkušenost z praxe ukazuje, že individuální přístup a systematická sociální práce mají smysl. Odsouzení si často sociálních pracovníků váží, vnímají je jako někoho, kdo je bere vážně a snaží se jim pomoci orientovat se v komplikovaném světě úřadů, dluhů a rodinných vztahů. Zároveň ale sociální pracovníci narážejí na hranice systému: nedostatek personálu, omezené možnosti postpenitenciární péče, chybějící sociální bydlení i předsudky v institucích, na které se propuštění obracejí. Není výjimkou, že se lidé po propuštění ocitnou bez peněz a bez střechy nad hlavou – a cesta zpět do vězení je pak často jen otázkou času.

Sociální práce ve věznicích tak stojí na tenké hranici mezi pomocí jednotlivci a bojem se systémem, který není vždy na straně resocializace. Přesto je právě ona jedním z nejdůležitějších nástrojů, jak snižovat recidivu, chránit rodiny odsouzených a zvyšovat bezpečnost společnosti. Posílení počtu sociálních pracovníků, kvalitní vzdělávání, supervize a lepší propojení vězeňství s terénními službami po propuštění by proto neměly být vnímány jako „nadstandard“, ale jako nutná investice. Sociální práce za mřížemi není jen péče o odsouzené – je to péče o to, v jaké společnosti budeme žít.

Seznam literatury

ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION

CS 2010–2024 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Manuál standardizovaného programu FGDP. Standardizovaný program zaměřený na problematiku dluhů, zvyšování úrovně finanční gramotnosti a prevenci trestné činnosti v důsledku finanční nedostatečnosti. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2022.

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky o zaměstnancích a příslušnících

Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence. In: Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 2/2022 Sb. 2022, částka 134, s. 1-39. Systém ASPI [online]. Wolter Kluwer. [cit. 2024-07-10].

Věznice Rýnovice. Historie. Vězeňská služba České republiky [online]. 2024. [cit. 2024-07-10].

Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-rynovice/sekce/historie>

Věznice Rýnovice. Ubytování odsouzených. Vězeňská služba České republiky [online]. 2024. [cit. 2024-07-10]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznicerynovice/sekce/ubytovani-odsouzenych>

Když jeden přešlap nestačí, proč se část mladistvých vrací ke kriminalitě

Jana Lišková, studentka vysoké školy AMBIS

Ne každý mladistvý pachatel je ztracený případ. Pro mnoho mladých lidí je první konflikt se zákonem spíše varováním než začátkem kriminální dráhy. Přesto se část z nich ke kriminalitě vrací a u některých se jednorázové selhání postupně mění v opakované delikty. Otázka tedy nezní jen *co udělali*, ale hlavně *proč se jim nepodařilo z cesty zpět odbočit*.

Jednorázové selhání versus kriminální dráha

V praxi je důležité rozlišovat mezi mladistvými, kteří spáchají delikt jednorázově, a těmi, u nichž se problémové chování opakuje. U mnoha dospívajících jde o impulzivní čin, ovlivněný emocemi, tlakem vrstevníků nebo konkrétní situací. Pokud má mladý člověk zázemí, podporu a možnost chybu reflektovat, často se podobné chování neopakuje. Kriminální dráha však vzniká tehdy, když se delikvence začne opakovat a postupně se stává běžnou součástí života. Nejde o náhlý zlom, ale o proces. Opakované selhání, neúspěch ve škole, konflikty v rodině a nedostatek podpory vytvářejí podmínky, v nichž se návrat ke kriminalitě jeví jako logické a někdy jediné řešení. (Gabor, 2015)

Proč se někteří mladiství vracejí ke kriminalitě

Riziko opakování delikvence výrazně roste, pokud se kombinuje více problémů zároveň. Patří mezi ně konfliktní nebo dysfunkční rodina, nízké vzdělání, školní neúspěch, nezaměstnanost, kontakt s rizikovou partou či užívání návykových látek. Pokud po prvním deliktu nedojde k žádné změně v těchto oblastech, samotný trest obvykle nestačí. Zvlášť problematický může být **stigmatizující efekt**. Mladistvý, který je jednou označen jako problémový, může začít tuto nálepku přijímat jako součást své identity. Pokud mu okolí nedává šanci dokázat opak, návrat k delikvenci se stává snazší než snaha zapadnout do běžných společenských rolí. (Atkinson, 2019)

Riziko přechodu do dospělosti

Jedním z největších rizik kriminality mládeže je její pokračování v dospělosti. U části mladistvých se problémové chování s věkem vytrácí, u jiných však naopak dochází k jeho upevnění. Opakované delikty v adolescenci mohou vést k přerušení vzdělání, omezeným pracovním příležitostem a postupnému uzavírání legálních cest k běžnému životu.

Jakmile se kriminalita stane hlavním zdrojem příjmů, statusu nebo identity, je návrat zpět výrazně obtížnější. Čím déle kriminální dráha trvá, tím více se zužují alternativy a tím větší podporu by mladý člověk potřeboval, aby mohl změnit směr. (Gabor, 2015)

Dopady na oběti, pachatele i společnost

Opakovaná kriminalita má vždy konkrétní oběti. Nejde jen o materiální škody, ale také o psychické následky strach, ztrátu pocitu bezpečí a omezení běžného života. U násilných činů mohou být tyto dopady dlouhodobé a vyžadovat odbornou pomoc. Zároveň však kriminalita negativně dopadá i na samotné pachatele. Opakované konflikty se zákonem zvyšují riziko sociálního vyloučení, zhoršují šance na vzdělání a práci a často vedou k dalším problémům, včetně závislostí nebo zhoršení duševního zdraví. Na úrovni společnosti pak kriminalita mládeže znamená **vysokou zátěž veřejných systémů** policie, soudů, probačních služeb, sociálních a zdravotních institucí. Opakované delikty zvyšují náklady a oslabují pocit bezpečí v komunitách. (Gabor, 2015)

Ekonomické a lidské náklady kriminality

Kriminalita mládeže má nejen lidské, ale i významné ekonomické dopady. Náklady nevznikají pouze následkem samotného trestného činu, ale i v reakci systému vyšetřování, soudní řízení, pobyt v zařízeních, resocializační péče. U násilné kriminality tvoří velkou část nákladů tzv. nehmotná újma obětí, tedy bolest, trauma a ztráta kvality života. K těmto výdajům se přidávají i **ztracené příležitosti** samotných pachatelů. Každý mladý člověk, který kvůli kriminální dráze nedokončí vzdělání nebo nenajde legální práci, představuje dlouhodobou ekonomickou i sociální ztrátu. (Atkinson, 2019)

Proč je prevence levnější než trestání

Zkušenosti z praxe i výzkumy ukazují, že **prevence je nejen účinnější, ale i levnější než trestání**. Včasná práce s mladistvými, podpora rodiny, školy a komunitních programů může zabránit tomu, aby se jednorázový přešlap změnil v kriminální kariéru. Nejde o shovívavost, ale o realistický přístup. Každý mladý člověk, kterému se podaří nabídnout alternativu ke kriminalitě, znamená méně obětí, nižší náklady a vyšší šanci na plnohodnotný život.

Proč o tom mluvit

Debata o kriminalitě mládeže často sklouzává k otázce trestů. Přitom důležitá otázka zní jinak, *co se stane po prvním přešlapu?* Právě tam se rozhoduje, zda půjde o jednorázové selhání nebo o začátek cesty, ze které se bude jen těžko vracet.

Zdroje

ATKINSON, Anthony et al. The economic and social costs of crime. Home Office Research Study 99. London: Home Office, 2019. 140 s. Dostupné z: The economic and social costs of crime

GABOR, Thomas. Costs of crime and criminal justice responses. Ottawa: Public Safety Canada, National Crime Prevention Centre, 2015. Research report 2015-R022. 39 s. ISBN 978-0-660-03409-6. Dostupné z: https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/2015-r022/index-en.aspx?utm_source

Specifické skupiny odsouzených

Jakub Vrabec, student vysoké školy Ambis

Úvod

Problematika výkonu trestu odnětí svobody je předmětem dlouhodobého zájmu kriminologie, penologie, psychologie a dalších příbuzných disciplín. Jedním z klíčových aspektů moderního vězeňství je diferenciací odsouzených s ohledem na jejich specifické charakteristiky. Nejde pouze o rozlišení mezi pohlavím či věkem, ale také o širší spektrum faktorů – zdravotní stav, závislosti, kulturní zázemí, cizinecký status, či duševní poruchy. Cílem tohoto článku je analyzovat vybrané specifické skupiny odsouzených, ukázat jejich zvláštnosti a diskutovat implikace pro praxi vězeňské služby a resocializační procesy.

Mladiství pachatelé

Mladiství představují zvlášť zranitelnou skupinu v systému trestní justice. Český právní řád, v souladu s mezinárodními úmluvami (zejména Úmluvou o právech dítěte, 1989), akcentuje potřebu individuálního přístupu k této kategorii pachatelů. Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) stanovuje zvláštní ustanovení pro trestní odpovědnost mladistvých, a to jak v oblasti ukládání trestů, tak při výkonu opatření. Kriminologické výzkumy (např. Cavadino, Dignan 2006) ukazují, že mladiství pachatelé jsou významně ovlivněni vrstevnickými skupinami, rodinným zázemím a socioekonomickými faktory. Pobyt ve vězení pro ně může mít negativní dopady na další psychosociální vývoj, proto se upřednostňuje alternativní zacházení (výchovní opatření, podmíněné odsouzení, programy restorativní justice).

Ženy ve výkonu trestu

Ženy tvoří relativně malý, avšak významný segment vězeňské populace. Podle statistik Vězeňské služby ČR představují ženy přibližně 7–8 % všech odsouzených. Specifické potřeby žen ve výkonu trestu zahrnují především otázky mateřství, péče o děti, gynekologické a psychologické služby. Literatura (např. Carlen 1998) poukazuje na genderové nerovnosti v trestní justici a upozorňuje na riziko, že vězeňský systém je tradičně koncipován primárně pro muže. V praxi to vede k nedostatečným resocializačním programům pro ženy či nedostatku specializovaného personálu. Významná je rovněž otázka stigmatizace po výkonu trestu, která bývá u žen intenzivnější než u mužů.

Cizinci ve výkonu trestu

Cizinci jsou další skupinou, která vyžaduje zvláštní zacházení. Jde zejména o bariéry jazykové, kulturní a právní. V českých věznicích tvoří cizinci zhruba 7–10 % odsouzených. Problematické je zejména zajištění tlumočnických služeb a respekt k odlišným náboženským zvyklostem. Jak uvádí Hanák a kol. (2015), nedostatečná komunikace mezi vězeňským personálem a cizinci může vést k napětí a sekundární viktimizaci. Evropská vězeňská pravidla zdůrazňují povinnost členských států zajišťovat rovný přístup k informacím a službám pro všechny odsouzené, včetně cizinců.

Odsouzení se závislostí na návykových látkách

Závislost na alkoholu a jiných návykových látkách patří k nejčastějším problémům odsouzené populace. Podle odhadů Vězeňské služby ČR má závislostní anamnézu více než 50 % vězňů. Speciální terapeutické programy (např. Terapeutické komunity v některých českých věznicích) představují důležitý prvek resocializační práce. Odborná literatura (např. Matoušek, 2010) zdůrazňuje, že účinná léčba závislostí ve vězeňském prostředí je klíčová pro prevenci recidivy. Současně však existuje riziko dostupnosti drog i ve výkonu trestu, což komplikuje resocializační úsilí.

Odsouzení s duševní poruchou

Duševní poruchy jsou mezi vězeňskou populací rozšířenější než v běžné populaci. Podle mezinárodních studií (Fazel, Seewald 2012) trpí duševní poruchou až 40 % vězňů. V českém prostředí je problematika řešena zejména prostřednictvím zabezpečovací detence a specializovaných oddělení. Klíčovým problémem je nedostatek psychiatrických kapacit a omezené možnosti kontinuální péče po propuštění. To má zásadní vliv na recidivu a znovuzачlenění do společnosti. Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře opakovaně zdůraznil povinnost států zajistit odsouzeným přiměřenou psychiatrickou péči (např. rozsudek Kudła v. Polsko, 2000).

Závěr

Specifické skupiny odsouzených vyžadují diferencovaný přístup v rámci výkonu trestu. Mladiství, ženy, cizinci, osoby závislé na návykových látkách a jedinci s duševní poruchou představují heterogenní skupiny se specifickými potřebami. Z pohledu moderní penologie je zásadní nejen ochrana společnosti, ale také snaha o efektivní resocializaci a snížení rizika recidivy. Plnění těchto cílů vyžaduje dostatečné legislativní ukotvení, odborný personál a spolupráci s navazujícími službami po

propuštění. Do budoucna lze očekávat další akcent na individuální zacházení s vězni a rozvoj alternativních trestních opatření.

Použitá literatura

Carlen, P. (1998). *Women, Crime and Poverty*. Open University Press.

Cavadino, M., Dignan, J. (2006). *Penal Systems: A Comparative Approach*. Sage.

Fazel, S., Seewald, K. (2012). Severe mental illness in 33,588 prisoners worldwide: systematic review and meta-regression analysis. *The British Journal of Psychiatry*, 200(5), 364-373.

Hanák, P., a kol. (2015). *Kriminalita cizinců v ČR*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Matoušek, O. (2010). *Metody a řízení sociální práce*. Portál.

Úmluva o právech dítěte, OSN, 1989.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Rozsudek ESLP Kudła v. Polsko, č. 30210/96, 2000.

Odborní zaměstnanci ve výkonu trestu odnětí svobody a jejich role při práci s odsouzenými

Irena Romanová, studentka vysoké školy Ambis

Výkon trestu odnětí svobody je komplexní proces, který nespočívá pouze v dozoru nad odsouzenými a zajištění pořádku ve věznici. Jeho nedílnou součástí je také práce odborných zaměstnanců, kteří přispívají k tomu, aby pobyt ve vězení představoval nejen represivní opatření, ale také prostor pro změnu, stabilizaci a přípravu na návrat do společnosti. Na tomto procesu se podílejí především zaměstnanci oddělení výkonu trestu, vazby nebo zabezpečovací detence. Jejich společným úkolem je především ochrana bezpečnosti, udržování pořádku a vytváření prostředí, které umožňuje realizaci výchovných, sociálních a terapeutických aktivit.

Práce těchto zaměstnanců vyžaduje profesionální a zároveň lidský přístup. Musí být schopni jednat s ohledem na důstojnost vězňených osob, komunikovat s respektem a vystupovat jako pozitivní vzory. Na jejich chování se klade vysoký důraz, protože právě oni jsou často prvními osobami, s nimiž se odsouzení setkávají, a jejich jednání ovlivňuje celkovou atmosféru na oddělení. Zároveň musí být fyzicky i psychicky způsobilí, střízliví, odpočatí a upravení, aby mohli bezpečně a kvalifikovaně vykonávat svou činnost.

Nezbytnou součástí jejich práce je prevence krizových situací i reakce na ně. Zaměstnanci aktivně sledují chování odsouzených, zaznamenávají podezřelé skutečnosti a vyhodnocují rizika konfliktů, násilí či sebepoškození. Vědí, jak postupovat při požáru, úrazu nebo jiné mimořádné události, a zajišťují bezpečnou manipulaci s majetkem i dokumentací. Součástí jejich práce je také zajištění prvních dní odsouzeného ve věznici, kdy se starají o jeho adaptaci, zprostředkovávají kontakt s odbornými zaměstnanci a pomáhají mu orientovat se v novém prostředí. V rámci oddělení vedou také přesnou dokumentaci o probíhající péči, výchovných aktivitách a dalších důležitých skutečnostech.

Pro efektivní práci s odsouzenými je klíčová součinnost více profesí. Mezi nejdůležitější patří speciální pedagog, sociální pracovník a vychovatel. Každý z nich zastává specifickou roli, ale jejich práce se prolíná a vzájemně doplňuje.

Speciální pedagog ve výkonu trestu

Speciální pedagog se zaměřuje především na pedagogické složky výkonu trestu, a to jak z pohledu odsouzených, tak i zaměstnanců. Jeho činnost zahrnuje vedení a kontrolu programů zacházení, které představují základní nástroj práce s odsouzeným. Speciální pedagog posuzuje pedagogické potřeby jednotlivců, vytváří návrhy aktivit a pravidelně sleduje jejich účast, motivaci i dosažené změny. V praxi to znamená osobní kontakt s odsouzenými, vedení alespoň jedné výchovné nebo vzdělávací aktivity týdně a podporu v krizových situacích.

Speciální pedagog odborně garantuje, že program zacházení odpovídá potřebám odsouzeného, a zároveň metodicky vede vychovatele. Zapojení do odborných komisí mu umožňuje podílet se na rozhodování o přeřazení odsouzených do specializovaných oddílů, jako jsou oddíly pro drogově závislé nebo oddíly určené pro osoby v krizi. Současně má roli poradní, protože přináší odborný pohled na chování odsouzených a úroveň jejich spolupráce. Je rovněž přítomen u rozhodování o některých právech odsouzených, například o vycházkách či návštěvách, a účastní se porad vedení věznice. Jeho práce je tak úzce spojená s realizací resocializačních cílů trestu.

Sociální pracovník oddělení výkonu trestu

Sociální pracovník se zaměřuje především na sociální dimenzi života odsouzeného. Jeho úkolem je zmapovat sociální situaci jednotlivce, poskytovat poradenství a pomáhat řešit problémy, které mohou ovlivnit průběh trestu i období po propuštění. Věnuje se sociálnímu šetření, vyhodnocuje potřeby odsouzeného a vytváří sociální posouzení i diagnózu, která slouží jako podklad pro tvorbu individuálního plánu.

Sociální pracovník hraje zásadní roli při obnovování kontaktů s rodinou, zajišťuje potřebné doklady a spolupracuje s úřady, organizacemi a dalšími institucemi. Zaměřuje se na rizikové skupiny a podílí se na prevenci kriminality. Účastní se odborných komisí a přispívá ke správnému zařazení odsouzeného do jednotlivých oddílů. Díky svému zaměření dokáže identifikovat sociální rizika, která mohou ovlivnit návrat do společnosti, a poskytuje praktické rady i podporu během celého výkonu trestu.

Vychovatel oddělení výkonu trestu

Vychovatel je zaměstnanec, který je s odsouzenými v každodenním kontaktu. Podílí se na jejich adaptaci, sleduje jejich chování a pomáhá realizovat jednotlivé části programu zacházení. Působí jako prostředník mezi odsouzenými a odbornými

zaměstnanci, disponuje podrobnými informacemi o sociální dynamice ve skupině a monitoruje míru motivace i případná rizika.

Vychovatel vede pravidelné výchovné aktivity, pracuje s kázeňskými situacemi, zajišťuje pořádek a kontroluje ubytovací prostory. Spravuje také organizační agendu oddělení, která zahrnuje například evidenci ubytování, návštěv, korespondence a dalších práv odsouzených. U nově přichozích vězňů provádí vstupní poučení a dbá na bezpečný průběh adaptace. Důležitou součástí jeho práce je také sledování a vyhodnocování rizikového chování, jako jsou útekové úmysly nebo sebepoškozování.

Spolupráce odborných zaměstnanců jako základ resocializace

Úspěšná práce s odsouzenými vyžaduje úzkou spolupráci všech odborných zaměstnanců ve věznicí. Speciální pedagog, sociální pracovník a vychovatel přinášejí odlišné, ale vzájemně se doplňující perspektivy. Společně vytvářejí prostředí, které může odsouzeného motivovat ke změně, napomáhat mu zvládat obtíže a podporovat jeho přípravu na život po propuštění.

Týmová spolupráce je klíčová nejen pro efektivní řízení programu zacházení, ale také pro bezpečnost věznic a prevenci recidivy. Odborní zaměstnanci sdílejí informace, společně plánují postupy a vyhodnocují vývoj jednotlivých odsouzených. Vzájemná koordinace zajišťuje, že zasahují cíleně, včas a s ohledem na potřeby jednotlivce i celého oddělení.

Odborní zaměstnanci tak představují zásadní prvek v systému výkonu trestu odnětí svobody. Jejich každodenní práce vytváří podmínky pro to, aby odsouzení mohli měnit své postoje, upevňovat sociální dovednosti a učit se odpovědnosti. Právě díky nim může výkon trestu plnit nejen svou represivní a ochrannou funkci, ale také svou funkci výchovnou, sociální a rehabilitační.

Seznam použité literatury:

Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 02/2022 o zaměstnancích a příslušnících Vězeňské služby České republiky zabezpečujících výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon zabezpečovací detence

Zákony pro lidi / Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách [online]. Copyright © 2025 Vězeňská služba České republiky [cit. 2025.04.24]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Úloha sociálního kurátora při práci s osobami po výkonu trestu

Barbora Votrubová, studentka vysoké školy Ambis

Sociální kurátor je odborník, který pracuje s lidmi ohroženými sociálním vyloučením. Jednou z nejčastějších skupin osob jsou lidé po výkonu trestu odnětí svobody, které se po propuštění vrací zpět do běžného života a musí čelit řadě povinností. Kurátor těmto osobám pomáhá zorientovat se v situaci, poskytuje jim poradenství a doprovází je u zásadních kroků, které jsou důležité pro nový začátek.

Kdo je sociální kurátor

Sociální kurátor působí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Je to „specializovaný pracovník, který se zaměřuje na dospělé sociálně rizikové osoby ohrožené sociálním vyloučením“ (Středočeský kraj, Sociální oblast). Mezi tyto osoby patří nejen lidé po výkonu trestu, ale také lidé bez domova, osoby se závislostmi nebo dlouhodobě nezaměstnaní.

Základem práce kurátora je přímá pomoc a poradenství. „Zajišťuje pomoc při vyřizování životních záležitostí, hledání bydlení, zaměstnání a komunikaci s institucemi“ (Sociálnípráce.cz). A to znamená, že kurátor klienta doprovází celým procesem návratu do běžného života.

Hlavní činnosti sociálního kurátora

Pomoc po propuštění – po propuštění se člověk musí hned v prvních dnech postarat o zajištění dokladů (zažádat o nové, pokud jim skončila platnost), zdravotní pojištění, evidenci na úřadu práce a další povinnosti. Kurátor pomáhá osobě vysvětlit vše důležité, vyplnit potřebné dokumenty a zorientovat se v náležitostech, které musí udělat.

Bydlení – bydlení je nejčastější problém, kurátor pomáhá hledat ubytovny, azylové domy nebo jiné možnosti, kde by osoby mohli získat přístřeší.

Práce a zaměstnání – zaměstnání je důležitým krokem k tomu, aby člověk získal stabilitu a řád. Kurátor může klienta motivovat k registraci na úřadu práce, vysvětlit podmínky uchazeče o zaměstnání a pomoci s hledáním pracovních možností.

Finanční situace a dluhy – mnoho osob po propuštění má dluhy nebo i exekuce. Kurátor vypomáhá s možnostmi splácení, kontaktuje exekutory a doporučuje dluhové poradny.

Motivace a podpora – sociální kurátor pracuje jak prakticky, aby napomohl co nejefektivněji osobám, tak i podpůrně, kdy jim pomáhá překonat strach a nejistotu. Lidé po výkonu trestu často nemají oporu v rodině ani přátelích. Kurátor se stává osobou, která jim dává pocit jistoty a podporuje je při změně životního stylu.

S kým sociální kurátor pracuje

- Probační a mediační služba ČR
- Vězeňská služba ČR
- Úřad práce
- Dluhové poradny
- Neziskové organizace (Armáda spásy)
- Azylové domy a noclehárny
- Policie ČR a soudy

Sociální kurátor nespolupracuje pouze s jedním typem organizace, ale tvoří širokou síť spolupráce. S Probační a mediační službou řeší například podmínky klienta, dohled, splnění povinností nebo vhodné programy. S vězeňskou službou může být v kontaktu ještě před propuštěním jedince a získat o jeho chování a potřebách důležité a potřebné informace. Dále spolupracuje s úřady práce, které pomáhají s registrací a hledáním zaměstnání, s dluhovými poradnami při řešení exekucí a s neziskovými organizacemi, které poskytují ubytování, materiální pomoc nebo terénní sociální práci. Kurátor tak funguje jako prostředník mezi klientem a celým systémem služeb, který umožňuje zvládnout začátek nového života.

Náročnost práce kurátora

Práce kurátora bývá někdy hektická, jelikož často se stává, že pracuje s více klienty, kdy každý má úplně odlišné potřeby. Jelikož pracuje s lidmi, kteří často mají dlouhodobé problémy, jako je právě bydlení, nezaměstnanost, dluhy, závislosti apod., je tím vystaven velkému tlaku, který vychází nejen z potřeb klienta, ale také se to očekává od společnosti v rámci bezpečnosti.

Jednou z velkých náročností je široká škála problémů, se kterými klient přichází. Kurátor musí znát oblasti sociálních dávek, pracovního trhu, problematiku exekucí, sociálních služeb, a také právní a administrativní postupy. Často se stává, že klient řeší vše najednou, a tak si musí kurátor rychle určit priority a postup, který je v dané chvíli nejdůležitější.

Práce je náročná také kvůli tomu, že velká část klientů má nízkou motivaci nebo je zvyklá řešit problémy únikem. Někteří lidé přicházejí do společnosti po mnoha letech ve vězení a neumí fungovat v běžném prostředí. Kurátor s nimi musí pracovat trpělivě, podporovat je, vysvětlovat jednotlivé kroky a pomáhat jim vytvořit si pravidelné návyky. Což je psychicky náročné, protože výsledky nejdou vidět hned a také někdy dochází k neúspěchům a selhání.

Náročnost také zvyšuje rizikové chování klientů. Část z nich má sklony k agresi, impulzivitě a užívání návykových látek. Kurátor musí být schopný nastavit jasné hranice, být klidný a pracovat profesionálně ve stresových situacích.

Přestože je práce sociálního kurátora náročná, má velký význam a smysl pro společnost. Každý malý pokrok klienta může znamenat velkou změnu – udržení bydlení, nalezení práce, vyřešení dluhů anebo prostě jen to, že klient nezačne znovu páchat trestnou činnost. To je motivace, díky které tato práce dává smysl nejen klientům, ale i samotným kurátorům.

Závěr

Práce sociálního kurátora je důležitou součástí systému sociální práce a má klíčovou roli v podpoře lidí po výkonu trestu. Kurátor pomáhá klientům zvládnout náročné období, kdy e z prostředí věznice vrací do běžného života, a poskytuje jim podporu, která je často nezbytná pro udržení stability a předcházení opakovanému selhání. Kurátor se věnuje nejen praktickým úkolům, jako je bydlení, práce, řešení dluhů nebo komunikace s úřady, ale také podporuje motivaci, sebevědomí a schopnost klienta převzít zodpovědnost. Jeho práce je náročná a zahrnuje širokou oblast úkolů, které vyžadují odborné znalosti, schopnost komunikace i zvládnání zátěžových situací. Důležitá je také spolupráce s dalšími institucemi a službami, protože návrat do společnosti je proces, který klient sám zvládne jen velmi těžko.

Zdroje

Středočeský kraj. *Seznam sociálních kurátor pro dospělé*. Dostupné z: <https://stredoceskykraj.cz/web/socialni-oblast/seznam-socialnich-kuratoru-pro-dospele>

Sociální práce.cz. *Profesiogram sociálního kurátora (městský úřad)*. Dostupné z: <https://socialniprace.cz/profesiogramy/socialni-kurator>

Město Benešov. *Víte, co je postpenitenciární péče?* Dostupné z: <https://benesov-city.cz/vite-co-je-postpenitenciarni-pece/d-40524>

Našim aktivitám jsou příznivě nakloněny tyto fyzické a právnické osoby a organizace:

